

Bijlage 7.

Algemene beschrijving van het type dossiers dat behandeld worden door de Controledienst voor de beheersvennootschappen

Deze bijlage heeft tot doel om een algemene beschrijving te geven van het type dossiers dat door de Controledienst wordt behandeld sinds haar ontstaan, m.n. sedert 12 februari 1999.

De bedoeling van deze nota is niet om een uitvoerige beschrijving te geven van de door de Controledienst voor de beheersvennootschappen behandelde dossiers (hierna de Controledienst).

Sedert 2 februari 1999 heeft de Controledienst ongeveer 2500 dossiers behandeld met toepassing van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

De Controledienst behandelt vnl. de volgende categorieën van dossiers:

1. Individuele vragen om inlichtingen

De Controledienst behandelt een groot aantal vragen om inlichtingen betreffende de toepassing van de wet door de beheersvennootschappen. Deze vragen om inlichtingen gaan meestal uit van gebruikers van beschermde werken en uitvoeringen. Ze hebben onder meer betrekking op:

- de bepaling van het toepassingsgebied van de exclusieve rechten en van de vergoedingsrechten onder meer ten opzichte van de uitzonderingen (vb. het openbare karakter van de mededeling, het begrip citaat, het begrip onderwijs, het begrip openbare lening, het begrip kopiëren voor eigen gebruik),
- het statuut van de vennootschappen voor het beheer van rechten,
- de bevoegdheden die de wet hen met betrekking tot de controle van de exploitatie van beschermde werken toekent,
- de tarieven toegepast door de beheersvennootschappen, de interpretatie van deze tarieven en de toepassing ervan,
- de inhoud, de toepassing en de beëindiging van de overeenkomsten die gesloten worden met de vennootschappen voor het beheer van rechten enz.

2. Onderzoek van de voorstellen tot wijziging van de statuten, de tarieven en de innings- en verdelingsregels van de beheersvennootschappen (art 75 AW)

Artikel 75 AW bepaalt het volgende «*De vennootschappen delen hun jaarrekeningen mee aan de Minister die bevoegd is voor het auteursrecht en geven hem kennis van elk voorstel tot wijziging van de statuten, de tarieven of de innings- en verdelingsregels, ten minste twee maanden vóór de algemene vergadering tot het onderzoek ervan overgaat* ».

Dit artikel is het voorwerp van uiteenlopende interpretaties tussen de meeste beheersvennootschappen en de Controledienst.

Volgens het merendeel van de beheersvennootschappen schrijft artikel 75 AW niet voor dat ze het ontwerp van wijziging van hun tarieven of van hun innings- en verdelingsregels systematisch moeten meedelen aan de Controledienst, en dit omwille van de reden dat:

- Op grond van het Vennootschapswetboek kunnen de statuten aan de raad van bestuur de bevoegdheid toekennen tot vaststelling van de tarieven en de innings- en verdelingsregels en bijgevolg zou de verplichting om elk ontwerp van wijziging van de tarieven en van de innings- en verdelingsregels slechts van toepassing zijn als de statuten van de vennootschap deze bevoegdheid uitdrukkelijk toekennen aan de algemene vergadering van de beheersvennootschap.
- De door de statuten, aan de raad van bestuur, toegekende bevoegdheid om de tarieven vast te stellen alsook de innings- en verdelingsregels biedt de mogelijkheid om de marktevoluties op soepelere wijze te volgen en om de tarieven te kunnen onderhandelen met de vertegenwoordigers van de verschillende sectoren.
- De raad van bestuur informeert de algemene vergadering over de maatregelen die hij neemt m.b.t. de inning, de verdeling en tarifiering van de rechten.

Volgens de Controledienst kent artikel 75 AW aan de algemene vergadering van de beheersvennootschappen de exclusieve bevoegdheid toe om de tarieven en de innings- en verdelingsregels van de rechten vast te leggen en bijgevolg wijkt dit artikel dus impliciet af van het Vennootschapswetboek.

Ze steunt zich hiervoor op de volgende redenen:

- Deze interpretatie garandeert een gelijke behandeling van alle vennootschappen voor het beheer van rechten.
- Ze is conform aan de wil van de wetgever die een grotere transparantie van de activiteit van de vennootschappen voor het beheer van rechten ⁽¹⁾ wilde garanderen.

¹ Zo is in de memorie van toelichting van het voorstel Lallemand vermeld dat : « (...) rekening houdend met de taak van algemeen belang die deze vennootschappen te vervullen krijgen, een taak die door ons wetsvoorstel nog wordt uitgebreid, worden tot slot regels ingevoerd die een objectieve en doeltreffende verdeling moeten verzekeren. Voortaan zullen de rechten, bedoeld in ons wetsvoorstel, door de vennootschappen onder de rechthebbenden verdeeld worden overeenkomstig een reglement dat in algemene vergadering moet zijn aangenomen (...) » (Voorstel van wet betreffende het auteursrecht, de naburige rechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken, Gedr. St., Ontwikkelingen, B.Z. 1988, 329-1, blzn. 13 en 14.).

Het verslag van de Commissie van Justitie van de Senaat bevestigt dit standpunt en stelt: « *Er worden regels ingevoerd die een billijke verdeling van de rechten moeten verzekeren. Het reglement betreffende de verdeling van de opbrengst moet door alle leden in algemene vergadering worden aangenomen.* (...) » (Voorstel van wet betreffende het auteursrecht, de naburige rechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken, Gedr. St., Verslag, Senaat, B.Z. 1988, 329-2, p.17).

Binnen de Commissie van Justitie van de Kamer werd de exclusieve bevoegdheid van de algemene vergadering niet opnieuw besproken. Enkel het probleem van de vaststelling van de tarieven door de algemene vergadering

3. Erkenning van beëdigde agenten (art 74 AW)

Artikel 74 AW bepaalt dat «*Het bewijs van een opvoering, uitvoering, reproductie of enige andere exploitatie, alsook het bewijs van een onjuiste verklaring over de opgevoerde, uitgevoerde of gereproduceerde werken of over de ontvangsten kan niet alleen door de processen-verbaal van de officieren of de agenten van de gerechtelijke politie worden geleverd, maar ook door de vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder of tot het tegendeel bewezen is van een door beheersvennootschappen aangewezen persoon die erkend is door de Minister bevoegd voor het auteursrecht en beëdigd is overeenkomstig artikel 572 van het Gerechtelijk Wetboek.* »

Een koninklijk besluit van 11 december 1997⁽²⁾ heeft de voorwaarden bepaald waaraan de agenten aangeduid door de beheersvennootschappen moeten voldoen om door de minister te kunnen worden erkend.

De Controledienst moet de erkenningsaanvraag onderzoeken ten aanzien van de voorwaarden vastgesteld in het koninklijk besluit van 11 december 1997. Sinds 1999 werden een honderdtal personen erkend op basis van artikel 74 AW.

4. De jaarlijkse verzameling bij elke beheersvennootschap van financiële en sociale gegevens

Artikel 75 AW bepaalt dat de vennootschappen hun jaarrekeningen meedelen aan de Minister die bevoegd is voor het auteursrecht (...).

Artikel 76, lid 4, AW bepaalt bovendien dat de beheersvennootschappen aan de vertegenwoordiger van de Minister die het auteursrecht tot zijn bevoegdheden heeft alle stukken en alle inlichtingen moet verschaffen die dienstig kunnen zijn voor zijn taak.

Tot slot bepaalt artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 januari 1999, genomen in uitvoering van de wet van 20 mei 1997 op de financiering van het toezicht, dat de vennootschappen voor het beheer van de rechten elk jaar de berekeningsgrondslag betreffende het referentiejaar meedelen aan de vertegenwoordiger van de Minister.

Bij toepassing van de voornoemde wettelijke bepalingen vraagt de Controledienst jaarlijks een reeks van financiële en sociale gegevens aan de vennootschappen voor het beheer van rechten. Het betreft onder meer de volgende inlichtingen:

werd onderzocht. Wat dit punt betreft, heeft de Commissie van Justitie uiteindelijk besloten om de tekst van artikel 83 (huidige artikel 75) niet te wijzigen omdat de term « tarieven » verwijst naar de algemene tarieven en niet naar de individuele vergoeding (Wetsontwerp betreffende het auteursrecht, de naburige rechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken Gedr. St., Senaat, B.Z. 91/92, 473/33, blz. 313.).

² Koninklijk besluit van 11 december 1997 betreffende de erkenning van de op grond van artikel 74 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten door beheersvennootschappen aangewezen personen, B.S 28 maart 1998, 9390.

- 1) Jaarrekeningen goedgekeurd door de algemene vergadering in overeenstemming met artikel 92 van het Vennootschapswetboek;
- 2) Beleidsverslag bedoeld in de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen;
- 3) Verslagen van de commissaris-revisor bedoeld in de artikelen 143 en 144 van het Wetboek van Vennootschappen en in artikel 69 AW;
- 4) Gecoördineerde versie van de statuten of van het algemeen reglement;
- 5) Verslag van de algemene vergadering waar de jaarrekeningen werden goedgekeurd;
- 6) Ad hoc financieel verslag. Dit ad hoc financieel verslag dat onder meer algemene informatie over de inningen en verdelingen van de rechten bevat, heeft als doel om een vollediger informatie te verschaffen, dan die welke zich in de interne jaarrekeningen volgens schema of in de nationale bank bevindt en die homogeen is om een zicht op de hele sector van het collectief beheer van rechten te kunnen krijgen.

De ondervonden problemen zijn vnl. de volgende:

- 1) Grote vertragingen bij de mededeling van informatie;
 - 2) Herhaalde niet-mededeling van de bedragen van verdeelde rechten;
 - 3) Bepaling van de inningsgrondslag.
5. Dossiers die geopend worden op verzoek van elke belanghebbende, met het oog op het nazicht van de toepassing van de wet, de statuten en de innings-, tarifierings-, en verdelingsregels door de beheersvennootschappen (art 76 AW)

Artikel 76 van de AW bepaalt dat een vertegenwoordiger van de minister die het auteursrecht tot zijn bevoegdheid heeft, toezicht moet houden op de toepassing door de beheersvennootschappen van de wet, de statuten, de tarieven en innings- en verdelingsregels. Hij treedt op uit eigen beweging of op verzoek van de Minister die het auteursrecht tot zijn bevoegdheid heeft of van enige belanghebbende.

De dossiers behandeld op verzoek van enige belanghebbende die als doelstelling hebben om de toepassing door de vennootschappen voor het beheer van rechten van de wet, de statuten alsook van hun innings- tarifierings-, en verdelingsregels, vertegenwoordigen ongeveer 500 dossiers.

Deze dossiers die een rijkdom aan informatie kunnen bevatten, geven niet noodzakelijk aanwijzingen over de goede of slechte werking van een vennootschap voor het beheer van rechten.

Zo is er een beheersvennootschap waarvan de intrekking van de vergunning, op initiatief van de Controledienst, lopende is, maar waartegen geen enkele belanghebbende een verzoek tot opening van een dossier bij de Controledienst heeft ingediend, ondanks het feit dat er sinds 2002 geen verdeling van rechten meer gebeurde. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat de rechthebbenden niet op de hoogte zijn van de hen toekomende exploitatie van werken.

Op dezelfde wijze, had een zeer beperkt aantal verzoeken tot opening van een dossier betrekking op het feit dat gedurende tien jaar geen rechten werden verdeeld door een beheersvennootschap, terwijl dit gebrek aan verdeling de enige reden was van de intrekking van haar vergunning in 2006 en het totale bedrag van niet verdeelde rechten 70 miljoen € bedroeg.

Maken in principe het voorwerp uit van een groter aantal verzoeken tot opening van een dossier: de beheersvennootschappen die rechten innen bij een groot aantal gebruikers (openbare uitvoering van muzikale werken). Meestal zijn deze verzoeken afkomstig van de gebruikers en niet van de rechthebbenden.

De lijst die hierna volgt is een illustratieve en niet-exhaustieve opsomming van het soort dossiers dat behandeld wordt op verzoek van belanghebbenden en als voorwerp de toepassing door de beheersvennootschappen van de wet, de statuten de innings-, tarifierings-, en verdelingregels, hebben.

Inning :

- 1) Aanzienlijke eenzijdige verhoging van de tarieven voor auteursrechten m.b.t. de openbare uitvoering van muzikale werken (ongeveer 200%) door een beheersvennootschap, zonder voorafgaandelijke mededeling aan de gebruikers en aan de Controledienst. Als gevolg van een verzoek tot onderzoek ingediend bij de Raad voor de Mededinging, door de Minister die bevoegd is voor het auteursrecht, heeft de beheersvennootschap deze eenzijdige verhoging weer ingetrokken en is ze in overleg getreden met de verenigingen van debiteurs.
- 2) Eenzijdige uitbreiding van het materiële toepassingsgebied van de vergoeding voor kopiëren voor eigen gebruik door de vennootschap die belast is met de inning ervan.
- 3) Herhaald gebrek aan uitvoering door een beheersvennootschap van de bepalingen van de wederkerigheidsovereenkomsten, teneinde de inning in het buitenland van rechten toekomende aan werken die vallen onder het repertoire van een Belgische vennootschap te controleren.
- 4) Het geven door twee beheersvennootschappen van onvolledige of zelfs onjuiste informatie aan de debiteurs over de tarieven en de inningmodaliteiten van een vergoeding die voor de eerste keer geïnd wordt.
- 5) Niet-transparante of gebrek aan mededeling van het repertoire door een beheersvennootschap.

Beheer

- 1) Het niet-opmaken door een beheersvennootschap van jaarrekeningen goedgekeurd door de algemene vergadering, wat geleid heeft tot de intrekking van de vergunning van deze vennootschap;
- 2) Ongerechtvaardigde weigering van een overkoepelende vennootschap om een beheersvennootschap, die rechthebbenden vertegenwoordigt, toe te laten als vennoot;
- 3) Weigering van een beheersvennootschap om een rechthebbende, die haar het beheer van zijn werken niet heeft toevertrouwd en die bestuursfuncties in een andere beheersvennootschap uitoefent, toe te laten als vennoot.

Verdeling

- 1) Afwezigheid, gedurende tien jaar, van verdeling van rechten die aan een verplicht collectief beheer onderworpen zijn voor een bepaalde categorie van rechthebbenden, wat de niet-verdeling van een bedrag van meer dan 70 miljoen euro tot gevolg heeft gehad, wat geleid heeft tot de intrekking van de vergunning van deze vennootschap;
- 2) Afwezigheid van verdeling, gedurende 5 jaar, op het niveau van een overkoepelende vennootschap, van rechten die toekomen aan twee categorieën van rechthebbenden;
- 3) Gebrek aan interne regels binnen een beheersvennootschap m.b.t. de interne controle van de verdelingsverrichtingen, waarbij bestuurders, die bovendien rechthebbenden zijn, betrokken zijn, wat duidelijk tot misbruiken heeft geleid;
- 4) Herhaald gebrek aan uitvoering door een beheersvennootschap ten opzichte van zustervennootschappen, van de bepalingen van wederkerigheidsovereenkomsten, die het mogelijk maken de verdelingsverrichtingen voor werken die vallen onder het repertorium van de Belgische vennootschap en uitgevoerd worden door zustervennootschappen te controleren, terwijl het manifest is dat de rechten toekomende aan deze werken het voorwerp zijn van een geschil in België;
- 5) Langdurig gebrek aan verdeling en gebruik van de rechten voor andere doeleinden.

6. Dossiers met het oog op de controle van de toepassing door de beheersvennootschappen van de wet, de statuten, de innings- tariferings-, en verdelingsregels behandeld op initiatief van de Controledienst

Op grond van artikel 76 van de AW, aangehaald in het vorige punt, kan de Controledienst op eigen initiatief onderzoeken of in een welbepaalde context een beheersvennootschap de wet of haar statuten alsook haar innings-, tariferings-, en verdelingsregels al dan niet toepast.

De lijst die hierna volgt, is een korte en niet-exhaustieve opsomming van het soort problemen waarmee de beheersvennootschappen te maken kregen.

Inning

- 1) Draagwijdte van de overdracht van de inningsactiviteit, die door verschillende beheersvennootschappen wordt toevertrouwd aan inningsagenten;
- 2) Wettelijk statuut en vergoedingswijze van de inningsagenten van een beheersvennootschap.

Beheer

- 1) Omkadering van een samenwerking tussen de beheersvennootschappen, teneinde de administratieve lasten van de gebruikers, te verminderen (gecentraliseerde informatie, unieke aangifte, enz.);
- 2) Gebrek aan geharmoniseerde boekhoudkundige praktijken op het niveau van de sector van het collectieve beheer, wat noch de doorzichtigheid van de rekeningen van de beheersvennootschappen, noch het onderzoek van de financiële verrichtingen, binnen de sector, bevordert;
- 3) Terbeschikkingstelling aan een derde, van belangrijke bedragen door een beheersvennootschap, met het oog op het financieel beheer ervan, in overtreding met de wet op de instellingen voor collectieve belegging;
- 4) Het sluiten van akkoorden tussen een Belgische beheersvennootschap en een van zijn vennoten, rechtspersoon naar buitenlands recht, waarbij deze laatste de verantwoordelijkheid en de controle krijgt over de in België gegenereerde rechten, terwijl deze beheersvennootschap geen vergunning heeft om haar activiteiten op het Belgisch grondgebied uit te oefenen;
- 5) Weigering om de rekeningen van een vzw mee te delen, die vennoot is van een beheersvennootschap en die een groot aantal individuele rechthebbenden vertegenwoordigt;
- 6) Vennoten van beheersvennootschappen, die niet de hoedanigheid van rechthebbende hebben.

Verdeling

- 1) Gebruik van belangrijke bedragen van onverdeeldbare rechten, voor andere doeleinden dan bedoeld in artikel 69 AW ;
- 2) Verdeling gedurende 4 jaar van vergoedingsrechten door een overkoepelende vennootschap, op grond van niet door de Minister erkende regels, in overtreding met het toepasselijke koninklijk besluit;

- 3) Het verlenen door een beheersvennootschap van een mandaat m.b.t. beheersverrichtingen, aan een niet als beheersvennootschap toegelaten derde;
- 4) Gebrek aan een bijgewerkt en gecoördineerd verdelingshandboek dat de interne processen van verdeling van de rechten beschrijft;

7. Dossiers inzake intrekking van de vergunning (art 67 AW)

Artikel 67, lid 3, AW bepaalt dat « *De minister kan een vergunning intrekken wanneer de vennootschap niet voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de vergunning of wanneer zij zware of herhaalde overtredingen van de bepalingen van deze wet begaat of heeft begaan.* »

Op grond van de controle uitgevoerd door de Controledienst, werd de vergunning van vier beheersvennootschappen ingetrokken krachtens het voornoemde artikel 67. Het betreft de beheersvennootschappen Belfitel⁽³⁾, Sconai⁽⁴⁾, Uradex⁽⁵⁾ en de beheersvennootschap A.R.A.P.B.⁽⁶⁾.

Uradex heeft een nieuwe vergunning gekregen op 18 februari 2008 naar aanleiding van het verdelingswerk verricht door de tijdelijke bestuurders aangeduid door de rechtbank van eerste aanleg op verzoek van de minister die het auteursrecht tot zijn bevoegdheid heeft ⁽⁷⁾.

8. Goedkeuring van de verdelingsregels inzake de vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik en voor reprografie (art. 9 KB 28 maart 1996 en art. 24 KB 30 oktober 1997)

Bij toepassing van de koninklijke besluiten, respectievelijk betreffende de vergoeding voor kopiëren voor eigen gebruik en de vergoeding voor reprografie, moeten de verdelingsregels van de vergoedingen geïnd door de overkoepelende vennootschappen, die belast zijn met de inning van deze vergoedingen, worden goedgekeurd door de minister die het auteursrecht tot zijn bevoegdheden⁽⁸⁾ heeft.

³ Ministerieel besluit van 30 juni 1999 tot intrekking van de machtiging van een beheersvennootschap van rechten om haar werkzaamheden op het nationale grondgebied uit te oefenen, *B.S.* 11 augustus 1999.

⁴ Ministerieel besluit van 14 februari 2000 tot intrekking van de machtiging van een beheersvennootschap van rechten om haar werkzaamheden op het nationale grondgebied uit te oefenen, *B.S.* 10 maart 2000.

⁵ Ministerieel besluit van 17 februari 2006 tot intrekking van de machtiging van een beheersvennootschap van rechten om haar werkzaamheden op het nationale grondgebied uit te oefenen, *B.S.* 28 februari 2006.

⁶ Ministerieel besluit van 2 februari 2009 tot intrekking van de machtiging van een beheersvennootschap van rechten om haar werkzaamheden op het nationale grondgebied uit te oefenen, *B.S.* van 17 februari 2009.

⁷ Ministerieel besluit van 18 februari 2008 waarbij een beheersvennootschap van rechten wordt gemachtigd haar werkzaamheden op het nationale grondgebied uit te oefenen.

⁸ Artikel 9 van het koninklijk besluit van 28 maart 1996 betreffende het recht op vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik voor de auteurs, de uitvoerende kunstenaars en de producenten van fonogrammen en van audiovisuele werken. *B.S.* 6 april 1996 en artikel 24 van het koninklijk besluit

Het is aan de Controledienst om de dossiers, voor de goedkeuring van deze verdelingsregels, voor te bereiden.

van 30 oktober 1997 betreffende de vergoeding verschuldigd aan auteurs en uitgevers voor het kopiëren voor privé-gebruik of didactisch gebruik van werken die op grafische of op soortgelijke wijze zijn vastgelegd.